

IPA Program prekogranične saradnje Bugarska – Srbija 2014–2020

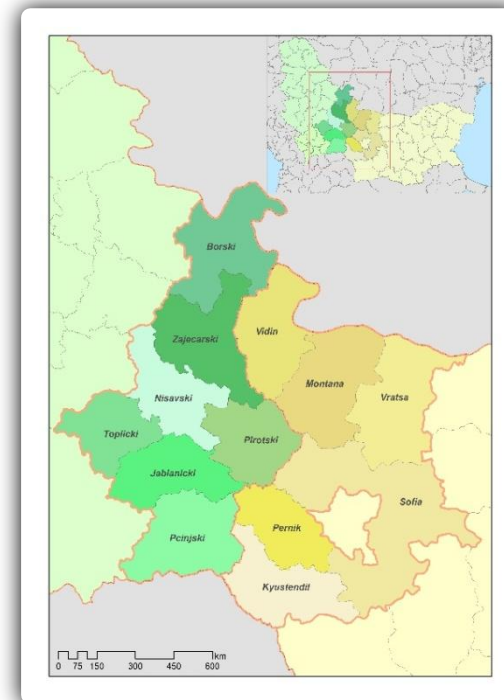
Oblast obuhvaćena programom

Pogranična oblast Programa prekogranične saradnje prema Instrumentu za pretpristupnu pomoć (IPA) Bugarska–Srbija (2014.–2020.) obuhvata **teritoriju od 43,933 kvadratnih kilometara** ili oko 22% teritorije obe države (Bugarske i Srbije). Ova oblast graniči sa Rumunijom na severu i Bivšom jugoslovenskom Republikom Makedonijom na jugu.

Oblast obuhvaćena Programom obuhvata 13 administrativno-teritorijalnih jedinica: **6 oblasti u Bugarskoj**, koje odgovaraju nivou NUTS III (EUROSTAT) i **7 oblasti u Srbiji**, koje odgovaraju nivou NUTS III. U svom većem delu osnovna oblast ostaje ista kao i tokom programskog perioda 2007.–2013. godine, a dodate su joj 2 nove oblasti: sa bugarske strane – oblast Vraca, a sa srpske – oblast Toplica.

Vizija

IPA Program prekogranične saradnje Bugarska – Srbija 2014.–2020. doprinosi **pametnom, održivom i inkluzivnom razvoju** i **usklađena je sa Strategijom EU za Dunavski region** na primeni integrisanog pristupa koji se odnosi na sveukupne teritorijalne izazove. Vizija za razvoj pogranične oblasti u kontekstu Strategije „Evropa 2020“ može biti formulisana u jednoj kratkoj poruci: **„Dobro očuvani regionalni resursi – ljudi, zemlja i kulturno-istorijsko nasleđe – garancija su prekograničnog identiteta i održivog razvoja pogranične oblasti.“**

Opšti cilj

Da bi se stvorili pozitivni društveno-ekonomski uslovi koja je potrebna za razvoj pograničnog regiona, treba se koncentrisati **na dva osnovna izazova: (1)** investiranje u efektivnu valorizaciju i efikasno upravljanje teritorijom; i **(2)** povećati prekogranično umrežavanje, saradnju i povezanost u oblasti ekonomije, društva i ekologije.

Ove izazove treba posmatrati kao osnovu novog Programa izraženu u njegovom sveukupnom strateškom cilju: **stimulacija balansirano i održivo razvoja pogranične oblasti Bugarske – Srbije integrisane u evropske oblasti – što se postiže pametnim ekonomskim rastom, prilagođavanjem promenama životne sredine i unapređenjem kulture obrazovanja.**

IPA Program prekogranične saradnje Bugarska – Srbija 2014–2020

Tematski prioriteti

Uzimajući u obzir sveukupan koncept prekogranične saradnje, kao i na osnovu objektivnih činjenica, relativnih prednosti, resursa i potencijala, Program preporučuje da se navedena strateška vizija postigne uz pomoć **integrisane podrške** u sledećim tematskim prioritetnim oblastima¹:

♦ Tematski prioritet (d): Unapređivanje turizma i kulturnog i prirodnog nasleđa

Očuvanje i razvoj prekograničnog sistema zaštite prirodnih i kulturnih bogatstava u cilju očuvanja ekološke ravnoteže, prirodnog i kulturnog identiteta teritorije i integracija tih vrednosti u savremeni život smatraju se razvijnim prioritetom za peiod 2014.-2020.

Turizam kao ekonomski sektor posmatra se pre svega u aspektu njegovog potencijala za razvoj i orijentaciju. Prema tome, predložene intervencije Programa usmerene su na razvoj konkurentne pogranične oblasti i postojećih ekonomskih potencijala, naročito onih koji su u vezi sa njenim jedinstvenim prirodnim i kulturnim vrednostima, pri čemu ih istovremeno valorizuje putem održivog razvoja turističkog sektora.

♦ Tematski prioritet (e): Investiranje u mlade, obrazovanje i veštine

Mladi su ključ za budući održivi i inovativni razvoj pogranične oblasti.

Ovaj je Program, stoga, usmeren na podršku razvoju bolje obrazovne sredine za mlade koristeći vršnjačku saradnju, ekonomske, socijalne i ekološke mogućnosti za preduzetništvo i na pružanje različitih modela za umrežavanje sa obe strane granice.

Ciljni integrisani pristup ovoj oblasti usmeren je ka angažovanju mladih kao važnih partnera u kreiranju prosperitetnije i sigurnije budućnosti za sebe, svoje porodice i društvo.

♦ Tematski prioritet (b): Očuvanje životne sredine i promovisanje adaptacije na klimatske promene i njihovo ublažavanje, prevencije i upravljanje rizikom

Očuvanje i uspostavljanje ekološke ravnoteže i adaptacija na klimatske promene, kao i očuvanje prirodnih resursa u prekograničnom kontekstu očigledno su oblasti na koje se treba koncentrisati na jedan integrisan način.

Zajedničke i koordinisane akcije u pograničnoj oblasti doprinose stvaranju sinergijskog efekta u oblasti očuvanja životne sredine i upravljanju resursima. Ovo garantuje postizanje željene strateške vizije i realizaciju strateških ciljeva za očuvanje prirodne i kulturne baštine, za održivi razvoj turizma u prekograničnom regionu i za poboljšanje života (uključujući i mlade).

¹ U skladu sa Uredbom № 213/2014 UREDBA (EU) № 231/2014 EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVETA od 11. marta 2014. godine o stvaranju Instrumenta za pretprijetnu pomoć (IPA II), PRILOG III - Tematski prioriteti u oblasti pomoći za teritorijalnu saradnju

IPA Program prekogranične saradnje Bugarska-Srbija 2014 -2020

Politika u kontekstu Strategija „Evropa 2020“

Eksterna usklađenost

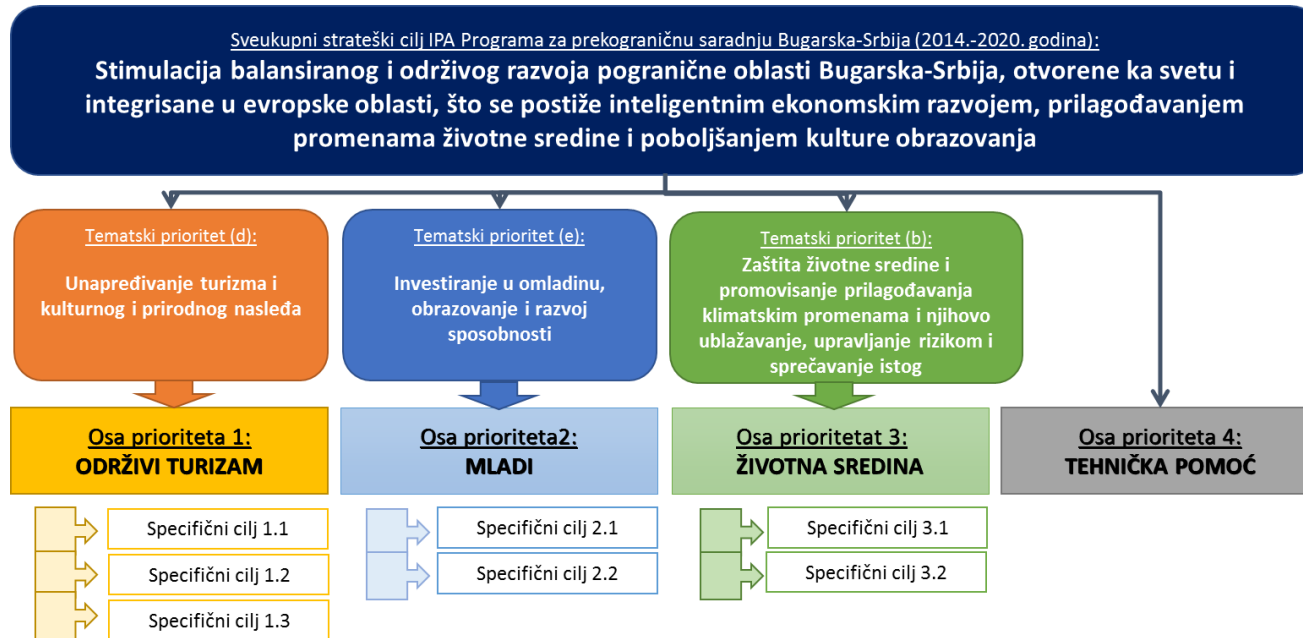
Strategije EU za Dunavski region

IPA Program prekogranične saradnje Bugarska-Srbija 2014 -2020

Strategija programa

Odabrani tematski prioriteti su strukturisani u **3 ose prioriteta** koji prikazuju potrebe i izazove koji su identifikovani prilikom vršenja teritorijalne (situacijske) analize u dozvoljenoj oblasti Programa:

Budžet programa

Ukupni budžet Programa je skoro 34 miliona evra, od kojih 85% dolazi iz Evropskog fonda za regionalni razvoj (ERDF) i Instrumenta za pretprijetnu pomoć (IPA), a 15% sredstava predstavlja nacionalno sufinansiranje i raspoređuje se prema osama prioriteta Programa na sledeći način:

1. **Održivi turizam – 35%**
2. **Mladi – 25%**
3. **Životna sredina – 30%**
4. **Tehnička pomoć – 10%**

Finansijska obaveza po svakom prioritetu povezana je sa postizanjem očekivanih rezultata, sa realizacijom planiranih vrsta aktivnosti za svaku Osu prioriteta, kao i vrstama investicija koje treba da budu izvršene.

Izbor aktivnosti

Program će biti realizovan putem **javnog konkursa** i/ili sprovođenjem **strateških projekata**. Izbor aktivnosti treba da bude izvršen **na nivou „Specifičnih ciljeva“**, npr. potencijalni kandidati treba da učestvuju sa predlogom projekta koji je fokusiran na samo jedan Specifični cilj u okviru jedne Ose prioriteta.

Detaljne kriterijume ocenjivanja odobriće Zajednički nadzorni odbor i biće predstavljen potencijalnim kandidatima putem dokumentacije za Javni poziv, koju će pripremiti i distribuirati Upravljačko telo Programa.

IPA Program prekogranične saradnje Bugarska-Srbija 2014 - 2020

Prioritetna oblast 1 – ODRŽIVI TURIZAM

Specifični cilj	Očekivani rezultat	Ciljna grupa	Potencijalni korisnici
SO 1.1 TURISTIČKA ATRAKTIVNOST: Podrška razvoju konkurentnih turističkih atrakcija koje doprinose raznolikosti turističkih proizvoda u prekograničnom regionu.	R 1.1.1 Povećana turistička atraktivnost prekogranične oblasti kroz bolju iskorišćenost prirodnog, kulturnog i istorijskog nasleđa i odgovarajuće infrastrukture	<ul style="list-style-type: none">- Stanovnici prekogranične oblasti- Posetioci i gosti turističkih atrakcija i prekograničnih destinacija- Osobe sa invaliditetom (unapređenje pristupa doprineće njihovoj socijalnoj inkluziji)- Turističke organizacije i asocijacije- Administracija oblasti pod zaštitom države	<ul style="list-style-type: none">- Svi nivoi regionalnih/lokalnih organa vlasti- Regionalne i lokalne agencije za razvoj- Centralne i regionalne službe i strukture određenih državnih institucija/administracija- Javne kulturne ustanove (muzeji, biblioteke, umetničke galerije, mesne zajednice i dr.)- Nevladine organizacije i turističke asocijacije

Indikativne delatnosti koje će biti podržane na osnovu Specifičnog cilja 1.1 su sledeće:

- **Očuvanje prirodnog i kulturnog nasleđa** (npr. obnova i održavanje objekata od istorijskog i kulturnog značaja; konzervacija i očuvanje materijalnog i nematerijalnog prirodnog, istorijskog i kulturnog nasleđa i dr.).
- **Izgradnja malih pomoćnih infrastrukturnih objekata u blizini turističkih atrakcija** (npr. obnova pristupnih puteva; unapređenje javne infrastrukture koja je povezana sa prirodnim, kulturnim i istorijskim turističkim objektima; mali turistički kontrolni granični prelazi i za njih neophodni objekti; izgradnja i usavršavanje postrojenja koja su u vezi sa informaciono-komunikacijskim tehnologijama (u daljem tekstu IKT) itd.).
- **Izgradnja dodatne tehničke infrastrukture malih razmera koja stimuliše posećivanje turističkih atrakcija** (dečja igrališta; objekti za rekreaciju i sport; zelene površine i parkovi; informativni znaci i rasveta; drugi pomoćni objekti koji su od koristi turističkim atrakcijama i posetiocima).
- **Razrađivanje šema za zajednički transportni pristup i za avanturističke maršrute** (na primer prekogranični javni prevoz do turističkih objekata; turističke staze i staze zdravlja, maršrute za penjanje, jahanje i vožnju bicikala i dr.).
- **Poboljšanje uslova turističkih atrakcija za pristup osoba sa invaliditetom** (na primer uvođenjem promena na prilazima, u toaletima, na stepeništima, sredstvima prevoza, strmim i neravnim stazama i dr.).
- **Razvoj objekata za informisanje** (na primer informativnih centara i/ili paviljona za usmeravanje potencijalnih posetilaca; zajedničke GIS-platforme; zajedničke platforme za on-line rezervacije, plaćanja i dr.).

IPA Program prekogranične saradnje Bugarska-Srbija 2014 - 2020

Specifični cilj	Očekivani rezultat	Ciljna grupa	Potencijalni korisnici
SO 1.2 PREKOGRANIČNI TURISTIČKI PROIZVOD: Valorizovanje povoljnih uslova za raznovrsni turizam u prekograničnoj oblasti izgradnom zajedničke/-ih turističke/-ih destinacije/-a.	R 1.2.1 Pojačani zajednički i integrisani pristup za očuvanje i upravljanje raznolikošću prirodnih i kulturnih dobara u pograničnoj oblasti kao osnova za održivi razvoj turizma i strategiju rasta	- Turistički operatori - Turističke asocijacije - Mala i srednja preduzeća u određenoj pograničnoj oblasti sa aktivnošću u sferi turizma i u sektoru hotelijerstva i ugostiteljstva - Mladi preduzetnici - Kulturne ustanove (muzeji, biblioteke, umetničke galerije, mesne zajednice dr.) - Stanovnici pogranične oblasti i posetioci (turisti)	- Svi nivoi regionalnih/lokalnih organa vlasti - Regionalne turističke asocijacije - NVO - Strukture za podršku bposlovanju – privredne komore, poslovna udruženja, poslovni klasteri - Centri za obuku/obrazovanje - Regionalne agencije za razvoj i agencije za razvoj sektora - Centralne i regionalne službe i strukture određenih državnih institucija/administracija

Indikativne aktivnosti koje će biti podržane na osnovu Specifičnog cilja 1.2 su sledeće:

- **Stvaranje zajedničkih prekograničnih turističkih destinacija** (npr. poboljšanje strategija za razvoj i akcione planove koji se zasnivaju na inovativnim konceptima pružanja usluga i proizvoda; sprovođenje zajedničkih proučavanja turističke potražnje za novim turističkim destinacijama; usvajanje zajedničkih planova za organizovanje posetilaca kako bi se osiguralo da turizam neće naneti štetu prirodnim i kulturnim resursima; planovi rukovođenja rizikom za objekte kulturne i prirodne baštine koji su podloženi klimatskim promenama; priprema zajedničkih monitoring programa za merenje tendencija i uticaja, i za pojednostavljivanje prilagodljivog upravljanja prirodnim, kulturnim i istorijskim nasleđem u prekograničnom regionu i dr.).
- **Razvoj održivih prekograničnih turističkih proizvoda i usluga** (npr. istraživanja kako bi se identifikovali turistički proizvodi sa potencijalom za prekogranično brendiranje; razvoj novih i inovativnih turističkih proizvoda i usluga; razvoj lokalnih turističkih brendova na osnovu prirodnog, istorijskog i kulturnog nasleđa prekograničnog regiona; izgradnja mreža/klastera/preduzeća za rukovođenje zajedničkim turističkim proizvodima; stvaranje mreža znanja za primenu turističkih inovacija u prekograničnoj oblasti i dr.).
- **Zajedničke marketinške kampanje za promociju prekograničnih turističkih destinacija i proizvoda** (npr. zajednička analiza percepcije tržišta kako bi se uvidelo na koji način klijenti pograničnu oblast vide kao konzistentnu turističku destinaciju; primena dobre prakse u promovisanju turističkih proizvoda; priprema i deljenje informacija i reklamnog materijala; istraživanje uticaja već primenjenih marketinških i reklamnih kampanji; organizovanje turističkih izložbi i sajмова; vizualizacija lokalnih turističkih proizvoda/brenda/brendova/destinacija, uključujući i 3D vizualizaciju; aplikacije za mobilne telefone, prisustvo u društvenim mrežama, internet platforme pravljene po meri i drugi inovativni instrumenti; kreiranje višejezičnih online turističkih platformi i dr.).

IPA Program prekogranične saradnje Bugarska-Srbija 2014 - 2020

Specifični cilj	Očekivani rezultat	Ciljna grupa	Potencijalni korisnici
SO 1.3 POSLOVNO UMREŽAVANJE Kapitalizacija efekata turizma u vezi sa kulturnom, istorijskom i prirodnom baštinom na pogranične zajednice	R 1.3.1 Povećano učešće i svest lokalnog stanovništva u vezi sa održivim korišćenjem prekograničnih turističkih resursa	- Stanovnici prekogranične oblasti - Turističke organizacije/preduzeća u prekograničnom regionu - Turističke organizacije i asocijacije - Omladinske organizacije	- Svi nivoi regionalnih/lokalnih organa vlasti - Regionalne turističke asocijacije - Strukture civilnog društva (asocijacije/fondacije/NVO) - Strukture za podršku poslovanju - Centri za obuku/obrazovanje - Kulturne institucije (muzeji, biblioteke, umetničke galerije, mesne zajednice i dr.)

Indikativne delatnosti koje će biti podržane na osnovu Specifičnog cilja 1.3 su sledeće:

- **Podrška aktivnostima za podizanje svesti javnosti i informativnim uslugama** (npr. kampanje za podizanje svesti javnosti u vezi sa prekograničnim kulturnom, istorijskom i prirodnom baštinom, uključujući i zajednička dešavanja među mladima; davanje određene vrste informacija pružaocima turističkih usluga u prekograničnom regionu; organizovanje turističkih foruma u cilju popularizacije efikasne dvostrane komunikacije; učešće i pozivanje na saradnju lokalnih turističkih preduzeća u cilju identifikovanja i rešavanja zajedničkih problema; organizovanje različitih dešavanja kao što su konferencije, forumi, seminari, platforme, događaji za umrežavanje u cilju unapređenja poverenja među postojećim partnerima i kako bi se obezbedila politička angažovanost na svim nivoima i dr.).
- **Delatnosti na izgradnji kapaciteta namenjenih lokalnom stanovništvu i poslovanju** (na primer obuka i konsultantske usluge za turistička preduzeća/organizacije kako bi se unapredile veštine i delatnosti; organizovanje online foruma za razmenu dobrih praksi u vezi sa održivim rukovođenjem turizmom; podrška saradnji državnih i privatnih institucija u njihovim oblastima delovanja i dr.).
- **Organizovanje zajedničkih dešavanja za promociju prekogranične prirodne i kulturne baštine** (na primer podsticanje i stvaranje zajedničkih tradicija u prekograničnom regionu; podrška aktivnostima u sferi multikulturalnosti, kulturne razmene i stvaranja korisnih kontakata i veza u oblasti stvaralačke industrije u cilju povećanja kulturne raznolikosti; organizovanje festivala, izložbi, predstava i dr.).

IPA Program prekogranične saradnje Bugarska-Srbija 2014 - 2020

Prioritetna oblast 2 – MLADI

Specifični cilj	Očekivani rezultat	Ciljna grupa	Potencijalni korisnici
SO 2.1 VEŠTINE I PREDUZETNIŠTVO: Stvaranje pogodne sredine za razvoj mladih u prekograničnom regionu	R 2.1.1 Bolja sredina za razvoj mladih	- Učenici osnovnih i srednjih škola - Mladi ljudi (do 29 godina starosti) - Omladinske organizacije - Marginalizovane manjinske zajednice - Deca i omladina sa posebnim potrebama - Službe za zapošljavanje	- Svi nivoi regionalne/lokalne vlasti - Obrazovne ustanove i organizatori obuke - Ustanove za profesionalnu obuku - Univerziteti, naučni instituti/naučno-istraživački instituti - Strukture civilnog društva (asocijacije/fondacije/NVO) - Strukture za podršku poslovanju - Kulturne ustanove, lokalne mesne zajednice

Indikativne delatnosti koje će biti podržane na osnovu Specifičnog cilja 2.1 su sledeće:

- **Izgradnja infrastrukture malog obima za mlade, kao i objekata za obuku i informisanje** (npr. izgradnja/rekonstrukcija/rehabilitacija/renoviranje omladinske, obrazovne i rekreativne infrastrukture i objekata – kao što su: učionice, biblioteke, laboratorije, sportski objekti, kampusi; investicije kako bi se obezbedio fizički pristup mladima, ali i obrazovnoj i rekreativnoj infrastrukturi i objektima; investiranje u poboljšanje i modernizaciju IKT objekata i dr.).
- **Stvaranje „preduzetniške“ ifrastrukture malog obima** (npr. biznis inkubatori, zajednički radni prostor, tzv. start-up „fabrike“ i „garaže, obezbeđivanje/deljenje opreme i dr.).
- **Podrška planovima i inicijativama za ompadinsko preduzetništvo** (npr. inicijative za podsticanje učenja kao vid podsticanja inovativnosti, kreativnosti i preduzetništva kod mladih; mala studentska preduzeća; preduzetničke i poslovne aktivnosti i događaji u okviru škole; igre simulacije (npr. kompjuterske); obuka za usvajanje poslovnih veština, konsultantskih i savetodavnih usluga [kancelarija za brze odgovore i centri omladinskih preduzeća, trening na samom radnom mestu i radionice, mentorska podrška i poslovno savetovanje, online portali i web sajtovi, itd.], podrška zajedničkim tržišnim inicijativama i umrežavanju, uključujući promocije i marketinške kampanje za mlade preduzetnike i dr.).

IPA Program prekogranične saradnje Bugarska-Srbija 2014 - 2020

Specifični cilj	Očekivani rezultat	Ciljna grupa	Potencijalni korisnici
SO 2.2 POSLOVNO UMREŽAVANJE Promovisanje održivih, dugotrajnih i zajedničkih omladinskih inicijativa, kao i povećanje mobilnosti mladih	R 2.2.1 Povećano umrežavanje među mladima u prekograničnom regionu	- Učenici osnovnih i srednjih škola - Mladi ljudi (do 29 godina starosti) - Marginalizovane zajednice - Deca i omladina sa posebnim potrebama	- Svi nivoi regionalne/lokalne vlasti - Omladinske organizacije/NVO - Lokalne i nacionalne obrazovne ustanove i organizatori obuke - Univerziteti, naučni instituti/naučno-istraživački instituti - Strukture civilnog društva (asocijacije/fondacije) - Strukture za podršku poslovanju - Kulturne ustanove, lokalne mesne zajednice

Indikativne delatnosti koje će biti podržane na osnovu Specifičnog cilja 2.2 su sledeće:

- Podrška inicijativama za umrežavanje mladih** (npr.promocija učešća mladih u demokratskim procesima i civilnom društvu; prekogranične inicijative koje su usmerene na borbu protiv siromaštva i društvenu ekskluziju (isključenost) kod mladih; inicijative za podršku i prepoznavanje vrednosti omladinskih dobrovoljnih inicijativa u okviru zajednice; podrška kapacitetu mladih i njihovoj kreativnosti, kao i obezbeđivanje pristup mladih kulturi; prekogranična inicijativa za pospešivanje zdravog i kvalitetnog načina života mladih i dr.)

IPA Program prekogranične saradnje Bugarska-Srbija 2014 - 2020

Prioritetna oblast 3 – ŽIVOTNA SREDINA

Specifični cilj	Očekivani rezultat	Ciljna grupa	Potencijalni korisnici
SO 3.1 ZAJEDNIČKO RUKOVOĐENJE RIZIKOM: Sprečavanje i umanjenje posledica prirodnih katastrofa i katastrofa izazvanih ljudskim faktorom u prekograničnom regionu	R 3.1.1 Poboljšana pripremljenost državnih organa, civilnih organizacija i ciljnih volontera za bolje reagovanje u slučaju prirodnih katastrofa i opasnosti, kao i katastrofa izazvanih ljudskim faktorom	<ul style="list-style-type: none">- Ugrožena populacija u oblasti prekogranične saradnje- Svi nivoi regionalne/lokalne vlasti- Uprave zaštićenih područja- Mladi (do 29 godina starosti)	<ul style="list-style-type: none">- Relevantne lokalne i regionalne strukture koje su zadužene da reaguju u vanrednim i hitnim situacijama- Centralne i regionalne službe i strukture određenih državnih institucija/administracija- Regionalne agencije za razvoj i agencije za razvoj branše

Indikativne delatnosti koje će biti podržane na osnovu Specifičnog cilja 3.1 su sledeće:

- **Kreiranje zajedničkih sistema za rano upozoravanje i rukovođenje katastrofama** (npr. pregled realno primenjivanih procedura, politika i mera zaštite od katastrofa, sprečavanje i predviđanje; stvaranje prostorne baze podataka za procenu rizika od katastrofe koja sadrži kopnene, meteorološke i sociološke pokazatelje; priprema zajedničkih planova i procedura za otklanjanje posledica vandrednih situacija i za mobilizaciju ljudskih resursa kao odgovor na incidente i vanredne situacije; razrada zajedničkih protokola i kanala komunikacije za prevenciju rizika i rukovođenje prirodnim katastrofama i katastrofama izazvanim ljudskim faktorom i dr.);
- **Investiranje u opremu za otpornost na katastrofe** (npr. savremene IKT rešenja za aktivnosti pre, za vreme ili nakon požara; snabdevanje specijalizovanom protivpožarnom opremom; snabdevanje specijalizovanom opremom za sprečavanje poplava, kao i za potragu i spašavanje ljudi; snabdevanje sistemom za vazdušno posmatranje zemljine površine i prenošenje podataka u realnom vremenu i dr.);
- **Podrška intervencijama/investicijama malih razmera** (npr. čišćenje i ponovno pošumljavanje rečnih obala, izgradnja zaštitnih objekata od poplava kao što su nasipi i kanali; pošumljavanje kratkotrajno ugroženih terena; seča šuma pri vanrednim situacijama i dr.);
- **Izgradnja kapaciteta koji su u vezi sa otpornošću na katastrofe** (npr. organizovanje zajedničkih teorijsko-taktičkih vežbi i obuke na terenu za reagovanje u vanrednim situacijama; obuka za korišćenje IKT tehnologija za rukovođenje rizičnim situacijama; razmena iskustva i dobrih praksi (studijska putovanja, okrugli stolovi, konferencije); zajednička obuka i podizanje svesti aktera iz javnog sektora i stanovništva (volontera) o otpornosti na katastrofe i dr.).

IPA Program prekogranične saradnje Bugarska-Srbija 2014 - 2020

Specifični cilj	Očekivani rezultat	Ciljna grupa	Potencijalni korisnici
SO 3.2 OČUVANJE ŽIVOTNE SREDINE: Unapređenje kapaciteta regionalnih i lokalnih interesnih grupa za bolje održavanje okolne sredine i prirodnih resursa u prekograničnom regionu	R 3.2.1 Unapređen kapacitet za očuvanje prirode i održivo korišćenje zajedničkih prirodnih resursa u prekograničnom regionu	- Stanovništvo u oblasti prekogranične saradnje - Strukture civilnog društva u regionu prekogranične saradnje - Privredni subjekti u oblasti prekogranične saradnje	- Centralne i regionalne službe i strukture relevantnih državnih institucija/administracija u sferi njihove kompetencije - Regionalne agencije za razvoj i agencije za razvoj branše - Administracija zaštićenih zona - Svi nivoi regionalne/lokalne vlasti - Naučno-istraživačke i akademske ustanove - Ekološke NVO

Indikativne delatnosti koje će biti podržane na osnovu Specifičnog cilja 3.2 su sledeće:

- **Očuvanje i unapređenje biodiverziteta, zaštita prirode i zelene infrastrukture** (npr. zajedničke inicijative koje su usmerene na efikasno rukovođenje resursima životne sredine; zajedničke inicijative koje se odnose na očuvanje i obnavljanje ekosistema i ugroženih i zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta; očuvanje i poboljšanje kvaliteta prirodnih resursa (vazduh, zemljište, vode); uvođenje praksi niskog nivoa ugljenika, koje se razmenjuju u cilju adaptacije na klimatske promene i smanjenje posledica nastalih usled klimatskih promena i dr.
- **Inicijative izgradnje kapaciteta i promocije** (npr. obezbeđivanje obuke lokalnim i regionalnim vlastima za rešavanje pitanja u vezi sa životnom sredinom, kao što su na primer rukovođenje otpadom ili teritorijama pod zaštitom države; formiranje biroa za pomoć sa mobilnim ekspertskim grupama koje pomažu regionima i gradovima u rešavanju problema vezanih za pitanja životne sredine; stvaranje mreža za razmenu dobrih praksi; bolja informisanost na svim nivoima (fizička lica, organizacije, poslovanja, javna administracija, škole) po pitanjima u vezi sa očuvanjem životne sredine i prirode, uključujući i marginalizovane zajednice i druge ugrožene grupe).

IPA Program prekogranične saradnje Bugarska-Srbija 2014 - 2020

Upravne strukture

Ustanova/organ	Ime ustanove/organa i odeljenje ili jedinice
UPRAVLJAČKO TELO	GD „Upravljanje teritorijalnom saradnjom" Ministarstva regionalnog razvoja Republike Bugarske
NACIONALNO TELO	Sektor za programe prekogranične i transnacionalne saradnje, Vlada Republike Srbije – Kancelarija za evropske integracije Republike Srbije
TELO ZA SERTIFIKACIJU	Direkcija za nacionalni fond u Ministarstvu finansija Republike Bugarske
REVIZORSKO TELO	Izvršna agencija za reviziju sredstava iz Evropske unije pri Ministarstvu finansija Republike Bugarske
ORGANI KOJI VRŠE KONTROLNU FUNKCIJU PREMA PROGRAMU	Za Republiku Bugarsku: Ministarstvo regionalnog razvoja Republike Bugarske Za Republiku Srbiju: Ministarstvo finansija Republike Srbije, Sektor za ugovaranje i finansiranje programa iz sredstava Evropske unije, Odeljenje za sprovođenje prvostepene kontrole projekata finansiranih iz IPA komponente prekogranične i transnacionalne saradnje
ORGANI KOJI VRŠE REVIZORSKU FUNKCIJU PREMA PROGRAMU	Za Republiku Bugarsku: Izvršna agencija za reviziju sredstava iz Evropske unije pri Ministarstvu finansija Republike Bugarske Za Republiku Srbiju: Vlada Republike Srbije, Kancelarija za reviziju sistema upravljanja sredstvima EU koja imenuje predstavnike Republike Srbije u Grupi revizora
ZAJEDNIČKI NADZORNI ODBOR	Sastoji se od predstavnika Upravljačkog tela, Nacionalnog tela, Komisije i Nacionalnog IPA koordinatora , kao i drugih odgovarajućih nacionalnih institucija i interesnih grupa, uključujući i organizacije građana i predstavnika privatnog sektora. Pri određivanju sastava Zajedničkog nadzornog odbora biće poštovani principi partnerstva i višestepene uprave.
ZAJEDNIČKI SEKRETARIJAT	Kancelarija Zajedničkog sekretarijata biće u Sofiji (Bugarska) sa svojim ogrankom u Nišu (Srbija). Zajednički sekretarijat pruža operativnu pomoć Upravljačkom telu, Nacionalnom telu i Zajedničkom nadzornom odboru Programa i pomaže, kada je to potrebno, Telu za sertifikaciju i Revizorskom telu u vršenju njihovih zaduženja. Zajednički sekretarijat, između ostalog, informiše javnost o Programu i pruža podršku korisnicima Programa.